

A Kúria a dr. Komjáti Mihály ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Krisztián Zoltán ügyvéd által képviselt alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt a Fővárosi Törvényszéken 9.G.41.353/2008. szám alatt folyamatban volt, és a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.21.279/2012/3. számú ítéletével befejezett perében az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperes részére 500.000 (Ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 3.154.900 (Hárommillió-egyszázötvennégyezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A peres felek közötti vállalkozói díj megfizetése iránti jogvitában az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 31.549.501 forint és kamatai, valamint perköltség felperes javára történő megfizetésére. Határozata indokolásában rögzítette, hogy a 2006. február 08-án megkötött szerződéssel a felperes az alperes megrendelése alapján a községi óvoda felújítási munkáinak generálkivitelezését vállalta. A közbeszerzési eljárás lefolytatását követően kötött szerződésben 69.982.954 forint + ÁFA vállalkozói díjban állapodtak meg átalánydíjként. 2006. április 24-én a felek újabb szerződést kötöttek, amelyben az alperes megrendelte az építményhez kapcsolódó zöldfelület, járda és kerítés kivitelezési munkáinak elvégzését 3.102.333 forint + ÁFA átalánydíj ellenében. A 2006. július 25-i szerződéssel az alperes az óvoda generálkivitelezési munkáival összefüggő mindazon munkákat rendelte meg a felperestől 44.794.081 forint + ÁFA átalánydíjért, amelyeket kihagytak az eredeti ajánlatból, de szükségesek voltak a

létesítmény megvalósításához, az építési munka befejezéséhez. Az ítélet értelmében a peres felek között létrejött és két ízben kiegészített megállapodásokkal a felperes egységes munkaeredmény létrehozását, építési szolgáltatás nyújtását vállalta. A teljesítések nem voltak szétválaszthatók, a végső teljesítési határidő 2007. március 31. volt, ami nem volt tartható, mert az alperes a szerződés aláírásától kezdve késedelembe volt a tervszolgáltatással.

Az elsőfokú bíróság a többször kiegészített és pontosított szakvélemény alapján 23.188.918 forint + ÁFA összegben határozta meg azon munkák értékét, amelyek pótmunkának minősülnek, és amelyek ellenértékét az alperes nem fizette meg. Megalapozottnak ítélte további 3.102.333 forint + ÁFA szerződés szerinti vállalkozói díjkövetelést is.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya, a kamat és a perköltség tekintetében helybenhagyta, míg a feljegyzett kereseti illeték viselése vonatkozásában részben megváltoztatta, ezt meghaladóan pedig helybenhagyta. Rámutatott arra, hogy ... tervező tanúkénti meghallgatása nélkül is megalapozott döntés volt hozható az ügyben. A jogerős ítélet értelmében az alperes azt nem vitatta, hogy a felperes pótmunkát végzett, kizárólag azzal védekezett, hogy azok elvégzésére nem adott megrendelést, illetőleg vitatta azok értékét. A bíróság megállapította, hogy a kirendelt szakértő aggálytalan szakvéleményében részletesen feltárta az elvégzett munkákat, ezek közül a műszakilag szükséges, a létesítmény rendeltetésszerű használatához elengedhetetleneket minősítette pótmunkának, amelyek ellenértéke az átalányáron kötött vállalkozási szerződés esetén is megilleti a vállalkozót. A pótmunka értékével kapcsolatosan pedig a szakértő részletesen kimunkálta szakvéleményét, amellyel szemben az alperes bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

A másodfokú bíróság rámutatott arra is, hogy az alperes alaptalanul hivatkozott a felperes késedelmére mivel a kiviteli terveket a szerződés megkötésekor nem bocsátotta a felperes rendelkezésére. Az építési napló kétséget kizáróan igazolja a késedelmes tervszolgáltatást. A jogerős ítélet értelmében a fellebbezésében nem jelölte meg az alperes, hogy szerinte mennyiben hagyta figyelmen kívül az elsőfokú bíróság a közbeszerzési törvény rendelkezéseit, és ez milyen kihatással volt a felek jogviszonyára, ezért az ezzel összefüggő alperesi fellebbezési hivatkozást érdemben nem vizsgálta.

A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az első fokon eljárt bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő

utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a szakvélemény ellentmondásai a tervező tanúkénti meghallgatásával lettek volna kiküszöbölhetők, ennek hiányában a jogerős ítélet sérti a Pp. 3. § (4) bekezdését és 163. §-át. Részletezte, hogy a szakvéleményben milyen ellentmondások állnak fenn a pótmunkákkal, illetőleg azok ellenértékének megállapításával kapcsolatban. Kifogásolta, hogy a bíróság nem volt figyelemmel arra, hogy a felperes részére 151.210.000 forintot teljesített, ugyanakkor a szerződés alapján csak 144.954.390 forint járt volna. Szerinte ezzel a bíróság megsértette a Pp. 221. § indokolási kötelezettséget előíró szabályát. Sérelmezte, hogy a bíróság nem vette figyelembe kötbérigényét sem.

Érvelése értelmében a bíróság megsértette a Pp. 206. § (1) bekezdését is, mivel a bizonyítékokat nem összességükben értékelte. Előadta, hogy a bizonyítási eljárás kiegészítése szükséges, ugyanis a bíróság - a Pp. 168. § (1) bekezdését, és 99. §-át megsértve - a tanú idézésének szabályszerűségét nem vizsgálta.

Anyagi jogszabálysértésként az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 402. § (1) bekezdésének, a 403. § (4) bekezdésének és a 198. § (2) bekezdésének megsértésére is hivatkozott. Álláspontja szerint az átalánydíj összegét meghaladó teljesítés esetén díjazás külön nem számítható fel, és a bíróság helytelenül alkalmazta a pótmunka fogalmát is. Kifogásolta a pótmunka - többletmunka elhatárolásának hiányát. Az ítélet jogszabálysértő voltát állította azért is, mert a másodfokú ítélet indokolásával szemben hivatkozott az eljárás során a 2003. évi CXXIX. törvény (közbeszerzési törvény) 70. § (1) bekezdése, a 125. § (3) bekezdése megsértésére, valamint az 1990. évi LXV. törvény (önkormányzati törvény) 10. § és az 1992. évi XXXVIII. törvény (államháztartási törvény) 65. § (1) bekezdésének megsértésére, ugyanis a polgármester csak a képviselő testület hozzájárulásával volt jogosult pótmunka megrendelésére.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

Az alperes alaptalanul sérelmezte a bizonyítási eljárással kapcsolatban a bíróság eljárását, továbbá a bizonyítékok feltárása és értékelése körében a jogerős ítélet megállapításait. A Pp. 163. § (1) bekezdése csak a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett írja elő a bíróság számára bizonyítás elrendelését. Ezzel összhangban áll a Pp. 3. § (4) bekezdésének

azon szabálya, amely szerint a bíróság a bizonyítási indítványhoz, illetve a bizonyítást elrendelő határozatához nincs kötve, mellőzheti a bizonyítás elrendelését, vagy a már elrendelt bizonyítás lefolytatását, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. A széleskörű bizonyítási eljárás lefolytatásával a bíróság a megalapozott döntés meghozatalához szükséges tényállást meg tudta állapítani. A jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen volt ... tervező tanúkénti meghallgatása, ezért függetlenül attól, hogy a bíróság által korábban elrendelt idézésének szabályszerűsége nem volt megállapítható (Pp. 168. § (1) bekezdés és 99. §), a bizonyítást elrendelő határozathoz való kötöttség hiányában nem történt az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés.

A felülvizsgálati eljárásban - annak rendkívüli jogorvoslati jellege miatt - szűk kivételektől eltekintve nincs helye a bizonyítékok felülmérlegelésének sem (BH 2012/179.). Felülmérlegelésre csak igen kivételesen akkor kerülhet sor, ha a tényállás feltáratlan maradt, iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz (BH 2002/29., KGD 2012/60.). Az adott esetben ez sem állapítható meg. Nem sértette meg a bíróság a Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségét sem, ugyanis ... tervező tanúkénti meghallgatásának mellőzésére megfelelő indokolást adott.

Megalapozatlan az alperesnek a Ptk. 402. § (1) bekezdésének és a 403. § (4) bekezdésének megsértésére vonatkozó előadása is. E körben helyes kiindulópontja volt a bíróságnak, hogy a pótmunkák elvégzését az alperes maga sem vitatta, védekezése csupán arra irányult, hogy e munkákra megrendelést nem adott. A munkák elvégzését egyébként a felperes az építési naplóban megfelelően dokumentálta, az alperes által megbízott műszaki ellenőr is áttekintette és elfogadta azokat. A felmerült bizonyítékokból következik, hogy a pótmunkák elvégzésére az alperes igényt tartott, azokat maga is szükségesnek ítélte, melyet alátámaszt az alperes képviselőtestülete előtt tett polgármesteri nyilatkozat és a felek közötti 2006. július 25-i megállapodás is, amiben az alperes az óvoda generálkivitelezési munkáival összefüggő mindazon munkákat rendelte meg a felperestől, amelyeket kihagytak az eredeti ajánlatból, de szükségesek voltak a létesítmény megvalósításához, az építési munka befejezéséhez.

Pusztán az, hogy a felek között sajátos szerződési konstrukcióval 3 megállapodásba foglaltan jött létre az egyébként egységes építési vállalkozási jogviszony, amelyben átalányáron került meghatározásra a vállalkozói díj, nem mentesíti az alperest a szerződés alapját képező dokumentációban nem szereplő, külön megrendelt munkatételek ellenértékének megfizetése alól (pótmunka). A bírói gyakorlat értelmében átalánydíjas építési szerződés esetén a kikötött díjon

felül a pótmunkák ellenértéke elszámolható (EBH 2000/201.). Az átalányáron kötött vállalkozási szerződéssel a vállalkozó csupán az esetleg felmerülő többletmunkák kockázatát vállalja magára, azaz a többletmunkák ellenértékére nem tarthat igényt utólagosan az átalányáron felül (BH 2004/249.). A perbeli esetben egyértelműen pótmunkák végzésére került sor, arra a felek között a szerződés létrejött, azokat a felperes teljesítette is, így az alperes annak ellenértékének megfizetésére köteles, amit a bíróság megalapozottan állapított meg a szakértői vélemény alapján.

A szakértő 54. sorszám alatti szakértői válaszában az elvégzett pótmunkák összegét egyértelműen meghatározta, e szakértői vélemény megdöntésére az alperes az eljárás során megalapozott állításokat nem tudott felhozni. A szakértő feladata nem a munka tételes felmérése volt, hanem a pótmunkákat, azok ellenértékét kellett megállapítania. E feladatát a szakértő teljesítette, az alperes az eljárás során nem terjesztett elő bizonyítási indítványt új szakértő kirendelésére, vagy a szakértői véleményben tett megállapítások megdöntésére. Pusztán az alperes előadása a szakvéleményben foglaltakkal szemben kétségek támasztására nem volt alkalmas, így a szakértői véleményre alapított tényállás a pótmunkákösszezszerűségének meghatározása körében nem jogszabálysértő.

A bíróság e körben az indokolási kötelezettségének is megfelelően eleget tett, mivel kifejezetten foglalkozott a felülvizsgálati kérelemben kifogásolt 151.000.220 forintos teljesítés kérdésével (elsőfokú ítélet 8. oldal utolsó bekezdés).

A peres felek közötti építési szerződési jogviszonyban is irányadók a felülvizsgálati kérelemben megjelölt közbeszerzési törvény, önkormányzati törvény és államháztartási törvény rendelkezései. Abból azonban, hogy esetlegesen e jogszabályok nem teljes körű figyelembe vételével zajlottak a szerződéses jogviszony egyes mozzanatai, nem lehet a felperes díjkövetelésének alaptalanságára következtetni. Az egyéb jogági előírások esetleges megsértésének a felperes által elvégzett munka ellenértékének megfizetése alóli mentesülést kiváltó jogkövetkezményei nincsenek. Ahogyan arra az alperes a felülvizsgálati kérelmében utalt is, a Ptk. 198. § (1) bekezdése szerint a szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére, és jogosultság a szolgáltatás követelésére. A felperes az alperes által sem vitatottan elvégezte a községi óvoda felújítási munkáinak generálkivitelezését, és ezért részére díjazás jár.

Tévesen hivatkozott az alperes a felperesi késedelemre is, ugyanis az alperes kétséget kizáró módon késedelmesen teljesítette tervszolgáltatási kötelezettségét, és ezért csúszott a kivitelezési határidő. Az alperes bizonyított késedelme pedig kizárja a

felperessel szemben a szerződésben kikötött, a felperes késedeleméhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását (Ptk. 303. § (3) bekezdés).

A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében kötelezte az alperest a felperes javára a jogi képviselétével felmerült ÁFA-t is magában foglaló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

Az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a Kúria a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről az 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés b) pontjára és 74. § (3) bekezdésére tekintettel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2014. május 15.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró